

Styre:
Universitetsstyret

Arkivsaksnr.:

2024/2602

Styresak:

60/24

Dokumentdato:

04.09.2024

Møtedato:

12.09.2024

ORIENTERINGSSAK:
Budsjettfordeling 2025 - løypemelding innføring av ny inntektsfordelingsmodell

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 29/24 Inntektsfordeling ved Universitetet i Bergen](#)
- [Styresak 31/24 Foreløpige rammer for budsjett 2025](#)

Saken gjelder:

Kunnskapsdepartementet (KD) innfører en ny finansieringsmodell fra budsjettåret 2025. UiB har hatt et eget utvalg som har foreslått endringer i UiBs egen budsjettmodell. Endringene er en oppfølging av endringer i den nasjonale modellen i tillegg til at det er lagt inn elementer som skal støtte opp under ønsket strategisk retning. Utvalget avsluttet sitt arbeid i april og universitetsstyret behandlet utvalgets rapport i møte i mai 2024 (sak 29/ 24).

Denne saken gir en oppdatering på status for implementeringen av de forslag som ble fremmet av Inntektsfordelingsutvalget, og det legges frem forslag om konkretisering av noen forhold. Det foreslås kun mindre endringer i forhold til utvalgets innstilling. Disse endringene er knyttet til den praktiske gjennomføringen av forslagene. Målet med saken er å gi føringer for forslag til budsjettfordeling for 2025 som legges frem i egen sak i oktober.

Ved overgangen til ny modell vil det oppstå behov for omdisponering fra øremerkede poster ved UiB felles til fakultetene. Slik omdisponering gjøres i sak om Budsjett 2025 i oktober.

Forslag til vedtak:

Styret tar forslagene til konkretisering av ny inntektsfordelingsmodell til orientering og imøteser endelige forslag i styresak om budsjett 2025

Tore Tungodden
universitetsdirektør

04.09.2024/Gry Flatabø/ Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug (avd.dir.)

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Endring i finansieringsmodell ved UiB. Detaljering av forslagene

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
60/24

Møtedato:
12.09.2024

Arkivsaksnr.:
2024/2602

Budsjettfordeling 2025 - løypemelding innføring av ny inntektsfordelingsmodell

Bakgrunn

Fra og med budsjettåret 2025 innfører Kunnskapsdepartementet (KD) en ny finansieringsmodell. UiB opprettet høsten 2023 et eget utvalg med mandat å gi anbefalinger til den interne inntektsfordelingen i lys av de nasjonale endringene.

Utvalget leverte sin rapport med forslag til endringer som ble vedtatt på styremøtet i mai (sak 29/24). I samme styremøte ble også de foreløpige rammene for budsjett 2025 presentert (sak 31/24), der utvalget sine forslag var delvis innarbeidet. Resten av endringene ble varslet implementert i budsjettet for 2025.

I denne saken legges det frem til drøfting hvordan utvalgets anbefalinger skal operasjonaliseres og implementeres. De budsjettmessige konsekvensene vil med utgangspunkt i drøftingene, innarbeides i sak om Budsjett 2025 som behandles i universitetsstyrets møte i oktober.

Tabeller med beregnede summer for budsjettjusteringer følger i vedlegg. Dette er foreløpige beregninger basert på informasjon og data tilgjengelig og før forslag til statsbudsjett foreligger, og det tas forbehold om at det kan bli endringer i budsjettsaken i oktober.

Endringer i finansieringsmodellen fra KD og UiBs inntektsfordelingsmodell

Hovedtrekkene i UiBs inntektsfordelingsmodell presenteres under. For flere detaljer om de ulike hovedpunktene og økonomiske effekter vises det til vedlegg.

Inntektsfordelingsutvalgets (utvalgets) anbefaling om at endringene i finansieringsmodellen på innføringstidspunktet skal være budsjettneuttralt ligger til grunn. Deretter vil endringer i UiBs resultatkomponenter fra 2022 til 2023 ha en resultateffekt for institusjonene. Dette er også hovedføringene for endringene nasjonalt.

Finansiering av basisdelen for studieplasser endres i den nasjonale finansieringsmodellen fra seks til to satser. Studiepoeng vil få resultattildeling som før, men antall satser endres fra seks til tre. Det innføres i tillegg en todelt indikator for gjennomføring av grader på normert tid (i forhold til fjoråret og i forhold til sektoren). Denne erstatter dagens uttelling for kandidater som avlegger en gradsgivende utdanning.

Finansiering av studieplasser vedtatt i statsbudsjetter før 2025 vil bygges opp eller ned etter gamle satser.

Resultattildeling etter utveksling utgår, men uttelling for doktorgrader videreføres uendret.

Utvalget anbefaler at de nasjonale endringene videreføres på UiB, og at det ikke gjøres endringer i fordelingene mellom fakultet og UiB felles. Dette innebærer at endringene innføres uten omfordelingseffekt for fakultetene, og finansiering av studieplasser og studiepoengtildeling videreføres til fakultetene med 75 % av satsene som i dag.

Gjennomføring på normert tid i forhold til fjoråret videreføres til fakultetene med 75 % men gjennomføring på normert tid i forhold til sektoren håndteres over UiB Felles sitt budsjett.

KD endrer fra å knytte studiepoeng til studieprogram i stedet for emner. Dette var ikke kjent da utvalget leverte sin innstilling og er dermed ikke omtalt i deres rapport. En slik endring vil ikke fremme tverrfaglige utdanninger. For å opprettholde insentivet om å la studenter ta emner på tvers av fakultetene, er det ønskelig at fakultetene fremdeles mottar sine studiepoenginntekter basert på emner. I praksis betyr det at det vil være en forskjell mellom det som blir tildelt UiB og det som blir tildelt videre til fakultetene. Differansen er ikke vesentlig og håndteres over UiB Felles sitt budsjett både av praktiske årsaker og for å sikre forutsigbarhet for fakultetene.

I den nasjonale modellen avvikles insentiver knyttet til forskning, som omfatter publiseringspoeng og BOA-aktivitet (lukket ramme). UiB var i hele prosessen frem mot vedtak om ny nasjonal finansieringsmodell, kritisk til avvikling av insentiver til forskning. Det har derfor vært et sterkt ønske om å videreføre insentiver knyttet til noen prioriterte forskningsprogrammer. UiB etablerer derfor en todelt intern forskningsindikator. Dette erstatter dagens toppfinansieringsordning og deler av lukket ramme. Det gis resultatuttelling knyttet til ERC, øvrig EU-aktivitet, SFF og SFI/SFU/FME/FKB (omtalt som SFI+). Både prosjektet og fakultetet belønnes, der fakultetet får dobbel sats av prosjektet. Deler av fakultetene sin lukkede ramme skal finansiere fakultetsdelen til den nye forskningsindikatoren og resten av den lukkede rammen knyttet til annen BOA-aktivitet/publiseringspoeng vil bli tilført fakultetet sine budsjetter og kan benyttes fritt. Det legges opp til at utvalgets anbefalinger følges med hensyn til nivåer på satsene. Utvalget anbefaler å forsøke å samordne beregning av prosjektdelen og fakultetsdelen. Dette har derimot en del negative konsekvenser knyttet til styring og insentiveffekt, og etter dialog med fakultetene legges det opp til å videreføre dagens praksis. Dette innebærer at prosjektene tilføres insentivmidler på grunnlag av årets regnskap, mens fakultetsdelen blir tildelt på grunnlag av regnskap to år tilbake.

Marie Curie-prosjekter får i ny modell insentiver på linje med øvrige EU-prosjekter med 7,5 %. Dagens adgang til å søke om tilleggsstøtte omtales i utvalgets rapport, men vurderes ikke spesifikt. Det legges opp til å endre dagens lønnskompensasjonsordning til en valutarisikodemping for Marie Curie-prosjekter. Dette i hovedsak for å etablere en enklere og mer forutsigbar praksis rundt dette.

Insentivmidlene tildeles fra UiB via fakultet og institutt som egeninnsats til prosjektet. Dagens praksis er at midlene tildeles til hovedprosjektet og at det er hovedprosjektleder som beslutter hvordan og hvor midlene brukes. Utvalget foreslår at prosjektinsentivmidlene tildeles det stedet i organisasjonen der aktiviteten i prosjektet skjer og ikke i sin helhet prosjekteierstedet. I de tilfeller et prosjekt har flere delprosjekter og disse er på ulike institutter, mener utvalget at insentivmidlene skal brukes på delprosjektet der aktiviteten gjennomføres. Det er behov for noe mer avklaring omkring de praktiske sidene med en slik endring, og forslag til løsning legges frem i sak om budsjett 2025 i oktober.

Det legges opp til at prosjekter som er igangsatt ikke skal tape på at insentivene endres da bruken av insentivene er del av prosjektplanen. Det arbeides med å finne en praktisk rutine for dette.

Breddekomponent småfag. I tråd med utvalgets innstilling etableres det en breddekomponent for å sikre finansiering av småfag. Bakgrunnen er UiBs strategi som vektlegger at universitetets store bredde av fagdisipliner med vekt på "småfagene" skal videreutvikles. Med rammebetingelser som i økende grad vektlegger studiepoengproduksjon, er utsiktene for denne type fag dårlige i årene som kommer. Samtidig har disse fagene stor verdi både for UiBs posisjon som et klassisk breddeuniversitet og for samfunnet for øvrig. Ordningen er primært rettet mot eksisterende fagtilbud ved HF-fakultetet og innebærer at fakultetet tilføres økt budsjetttramme for småfag som faller inn under definisjonen. Midlene vil trekkes tilbake dersom småfaget legges ned. Det arbeides med å konkretisere ordningen. I sak om Budsjett 2025 i oktober vil vi komme tilbake til antall fag, omfang av ordningen og budsjetteffekter i langtidsbudsjett.

Tverrfaglige utdanningsprogrammer. Det innføres insentiver for etablering av tverrfaglige utdanningsprogrammer ved at disse beholder alle studiepoenginntektene programmet genererer. Dette vil ikke gjelde for eksisterende programmer, og det er ikke per nå godkjent nye for 2025. Det arbeides med en rutine for tildeling av slike midler og denne vil være klar til behandling av 2025-budsjettet.

Rekrutteringsstillinger. Utvalget foreslår at alle rekrutteringsstillinger skal bli midlertidige (det vil si at de går tilbake til styret for refordeling etter 4 år). Overgangen starter i Budsjett 2025 og vil være implementert over en fire-årsperiode. Oppdeling av MNT/IKT skal bestå, men definisjonen av MNT/IKT kan vurderes å justeres til å inkludere flere fagfelt enn i dag. Differensierte satser opprettholdes og utvalgets anbefaling om at satsene bør justeres med lønns- og prisstigning (LPK) og statlige kutt følges opp. I sak om budsjett 2025 og forslag til langtidsbudsjett legges det opp til at måltallet for rekrutteringsstillinger opprettholdes selv om det ikke lenger ligger nasjonale føringer for dette.

Inntektsfordelingsutvalget hadde også som mandat å se på UiBs internhusleiemodell og poster for fellesformål. Det er satt ned en egen arbeidsgruppe som skal gå gjennom husleiemodellen (jf. sak 47/24). Endringsforslag fra arbeidsgruppen blir lagt frem våren 2025 i egen styresak med mål om at foreslåtte endringer vil få budsjetteffekt fra 2026. Dagens modell legges til grunn for budsjett 2025.

Det vil være en gjennomgang av poster for fellesformål i 2025, men i budsjett for 2025 vil hovedføringen være at disse justeres med LPK og statlige kutt som er i tråd med utvalgets anbefalinger.

Budsjettbalansen ved endringene

Selv om modellendringene både fra KD og internt ved UiB blir budsjettneutrale på innføringstidspunktet, er det grunn til å vente endringer fremover både i UiB-rammen og internt ved UiB.

Resultatdelen fra KD til UiB går noe ned i den nye modellen som resultat av at lukket ramme avvikes. Samtidig økes resultatkomponenter knyttet til studiesiden både absolutt og relativt, og indikatorene for studieproduksjon blir dermed viktigere. Videre endres satsene på

studieområdet, men dette gjelder for fremtidige endringer i studieplasser og studiepoeng. Effekten av dette er avhengig av hvordan UiB presterer og i hvilken grad det skjer endringer i tildeling av studieplasser. Det er ikke forventet at dette vil ha vesentlige konsekvenser på kort sikt, men over tid vil dette kunne ha stor betydning.

Endringene som følger av implementeringen av UiB-modellen vil også ha betydning i 2025 og fremover. Foreløpige beregninger viser at fakultetsdelen i UiBs modell for forskningsinsentiver øker med om lag 6 mill. kroner i 2025. Det legges videre opp til at eksisterende prosjekter kompenseres gjennom en overgangsordning som vil resultere i en kostnad en del år frem i tid. Omfanget av denne er usikker, men vil kunne bli i samme størrelsesorden som fakultetsdelen. Nivådelen for kandidater skal som nevnt også dekkes inn over UiB felles. Dette er beregnet til å ha som konsekvens et årlig rammekutt på om lag 2 mill. kroner, gitt at UiBs snitt for gjennomføring på normert tid blir uendret målt mot sektoren. Finansiering av breddekomponenten for småfag vil avhenge av omfang, og her vil universitetsstyret få til behandling et konkret forslag. Til slutt vil insentivene for nye tverrfakultære studier også innebære et finansieringsbehov.

Det vil være behov for tilpasninger og omdisponeringer over flere budsjettår, men det legges opp til at dette dekkes inn ved å justere ned de øremerkede tiltakene ved UiB felles og ikke påvirke fakultetsrammene.

Oppfølging

- Universitetsdirektøren vil innarbeide et samlet forslag for endringer i sak om Budsjett 2025 som skal legges frem i styremøtet 24.10.2024.
- Universitetsdirektøren vil fremme en egen sak for styret våren 2025 om endringer i UiBs internhusleiemodell.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

I en krevende økonomisk situasjon for universitetet har det vært viktig for Universitetsdirektøren å sikre størst mulig forutsigbarhet for fakultet og fagmiljø ved innføring av revidert finansieringsmodell. Det har også vært viktig å sikre gode overgangsordninger ved omlegging til nye mekanismer slik at faglig aktivitet som er igangsatt ikke får endret rammebetingelsene.

Når det gjelder småfagsordningen er vurderingen at dette primært vil gjelde fag ved Det humanistiske fakultet. Universitetsledelsen har god dialog med fakultetet om rammer for en avtale som skal sikre et substansielt bidrag til fakultetet for å dekke omkostningene med å ivareta en faglig bredde der det ikke er et tilstrekkelig inntektsgrunnlag gjennom finansieringsmodellen. Virkemiddelet er ikke ment å sementere en faglig profil, men sikre at fakultetets beslutninger med hensyn til studieportefølje skal kunne tas på et faglig og strategisk grunnlag.

Styret har i egen sak vedtatt videre utredning av revidert husleiemodell som skal sikre sterkere insentiver til arealeffektivisering. Forslaget vil bli forelagt universitetsstyret i egen sak våren 2025 slik at revidert modell kan innarbeides i budsjett 2026.

Vedlegg 2 Endring i finansieringsmodell ved UiB. Detaljering av forslagene

Endringer i finansieringsmodellen fra KD

Endring i finansieringsmodellen skal på innføringstidspunktet være budsjettneøytral og deretter vil endringer fra 2022 til 2023 ha resultateffekt for institusjonene. Hovedtrekkene presenteres under.

Finansiering av basisdelen for studieplasser vil endres fra seks satser til to. Finansiering av studieplasser vedtatt i statsbudsjetter før 2025 vil bygges opp eller ned etter gamle satser.

Åpen ramme vil justeres og rammen for 2024 blir regnet om til den nye finansieringsmodellen, og endringer fra denne vil ha effekt for budsjettåret 2025.

- Utveksling vil utgå
- Studiepoeng vil få resultatuttelling som før, med noen justeringer
 - o Går fra seks satser til tre
 - o Satsene økes og studiepoeng vektet dermed opp i forhold til tidligere
 - o Uttellingen vil følge studieprogrammet studenten tilhører, ikke det emnet studenten studerer slik det var tidligere. Det betyr at UiB får uttelling for alle studiepoeng en medisinstudent avlegger i kategori 3, uansett om det avlegges ved et annet fakultet og emnet er i en annen kategori
- Kandidater med avlagt gradsgivende utdanning utgår
- Det innføres en todelt indikator for gjennomføring av grader på normert tid
 - o I forhold til fjoråret
 - o I forhold til sektoren
- Doktorgrader videreføres uendret

Lukket ramme avvikles og resultatene beregnet i statsbudsjettet for 2024 vil bli lagt inn i UiB sin ramme. Resultatkomponentene som utgår fra finansieringsmodellen, er følgende:

- EU-aktivitet
- NFR-aktivitet
- BOA-aktivitet
- Publiseringspoeng

Ny intern finansieringsmodell

Oppsummering av endringene i den interne inntektsfordelingsmodellen følger under.

Videreføring av nasjonal finansieringsmodell

- Endringene innføres uten omfordelingseffekt for fakultetene
- Finansiering av studieplasser videreføres til fakultetene med 75 % av satsene, slik som i dag
- Studiepoenguttelling vil videreføres til fakultetene med 75 % av satsene, slik som i dag
- Gjennomføring på normert tid i forhold til fjoråret videreføres til fakultetene med 75 %
- Gjennomføring på normert tid i forhold til sektoren håndteres sentralt
- Lukket ramme avvikles delvis og erstattes delvis av en intern forskningsindikator

Endringer i den interne finansieringsmodellen

- Innføring av ny forskningsindikator som skal erstatte dagens toppfinansieringsordning og deler av lukket ramme. ERC, øvrig EU-aktivitet, SFF og SFI/SFU/FME/FKB (SFI+) belønnes. Både prosjektet og fakultetet belønnes, der fakultetet får dobbel sats av prosjektet. Lukket ramme knyttet til annen aktivitet/publiseringspoeng vil bli tilført fakultetet sin basis
- Alle rekrutteringsstillinger skal bli midlertidige (det vil si at de går tilbake til styret for refordeling etter 4 år), oppdeling av MNT/IKT skal bestå, men definisjonen av hva som er MNT/IKT kan vurderes å justeres til å inkludere flere fagfelt enn i dag. Differensierte satser opprettholdes og satsene bør justeres med lønns- og prisstigning (LPK) og statlige kutt
- Post for fellesformål følger utviklingen i økonomien og bør justeres med LPK og statlige kutt. Postene bør gjennomgås og styrets disposisjonskonto bør økes for å håndtere uforutsette utgifter.
- Husleiemodellen bør gjennomgås med sikte på å gjøre den enklere og mer gjennomsynlig. Insentiv for arealeffektivisering bør styrkes og for enheter med lite rom for arealeffektivisering bør det vurderes alternative ordninger.
- Det innføres en breddekomponent i form av en småfagsordning for å sikre finansiering av småfag og at småfagene opprettholdes.
- Det lages insentiver for tverrfaglige utdanningsprogrammer, der de nye programmene i en periode kan beholde alle studiepoenginntektene programmet genererer.

Innføring av endringer i budsjettet til UiB - implementeringen

Implementering av de nasjonale og lokale endringene i finansiering av UiB og interne enhetene presenteres under.

Utdanning - hovedtrekk

På utdanning legges det opp til å fravike KDs endring om å gå fra emner til studieprogram som grunnlag for studiepoeng, da endringen motarbeider tverrfaglig samarbeid. Denne endringen ble kjent etter at utvalget sin rapport var ferdigstilt og ble dermed ikke behandlet der. For øvrig følger implementeringen både KDs modell og utvalgets innstilling.

Utdanning – justering av åpen ramme UiB

Indikatorerne som ligger til grunn for åpen ramme, vil bli justert i den nye finansieringsmodellen. Følgende vil trolig skje i statsbudsjettet med budsjettammen KD beregner for UiB:

- Åpen ramme for 2024 vil bli beregnet på nytt basert på den nye finansieringsmodellen
- Volumet på rammefinansiering og åpen ramme for 2024 vil bli justert på bakgrunn av den nye beregningen for å gi budsjettneutrale innføring
- Rammen for 2025 vil bli beregnet etter ny modell og endringene fra 2024 til 2025 vil ha en budsjettmessig effekt på åpen ramme, som tidligere

Tabell 1 viser hvordan volumet på åpen ramme for 2024 fra KD vil endres som følger av den nye finansieringsmodellen. Følgende beregninger er lagt til grunn for volumet av åpen ramme:

- Studiepoeng beregnes etter ny kategorisering, nye priser og fordeling på studieprogram
- Kandidater med avlagt gradsgivende utdanning utgår

- Grader fullføring beregnes basert på verdien av en student fullført på normert tid $(5/6 * 50\ 000) * \text{antall studenter fullført på normert tid}$
- Grader nivå beregnes basert på verdien av en student fullført på normert tid $(1/6 * 50\ 000) * \text{antall studenter fullført på normert tid}$
- Utveksling utgår
- Doktorgrader videreføres som før

Tabell 1: åpen ramme i ny og gammel modell fra KD

Modell	Gammel	Ny
Studiepoeng	909 293	1 079 288
Grader	232 645	
Grader fullføring		104 418
Grader nivå		20 882
Utveksling	29 384	
Doktorgrader	102 421	102 421
	1 273 743	1 307 009

Det man ser i tabell 1 er at volumet i den åpne rammen går opp i forhold til før. Det er en økning på om lag 33,4 mill. kroner i åpen ramme, noe som betyr at rammefinansieringen til UiB reduseres tilsvarende for en budsjettneutryl innføring. Dermed vektet samlet sett utdanning opp noe i den nye modellen. Det vi ser er at studiepoeng tillegges større vekt enn før og grader mindre, noe som fører til at studiepoengproduksjon vil påvirke økonomien mer fremover.

Endringen KD har gjort med å knytte studiepoeng til studieprogram i stedet for emner var ikke kjent når utvalget leverte sin innstilling og er dermed ikke omtalt i deres rapport. En slik endring vil ikke fremme tverrfaglige utdanninger og det er ønskelig at fakultetene fremdeles mottar sine studiepoenginntekter basert på emner, slik at insentivet om å la studenter ta emner på tvers av fakultetene opprettholdes. I praksis betyr det at det vil være en forskjell mellom det som blir gitt UiB og det som blir gitt videre til fakultetene. Differansen er ikke vesentlig og foreslås håndtert over UiB Felles sitt budsjett både av praktiske årsaker og for å sikre forutsigbarhet for fakultetene.

I den interne fordelingen ved UiB vil fakultetene sin åpen ramme stort sett videreføres med samme justeringer som fra KD sin side, med 75 % av indikatorene. Unntaket er fordeling på emner i stedet for studieprogram, som omtalt over. Følgende beregninger er lagt til grunn for volumet av åpen ramme for fakultetene:

- Studiepoeng beregnes etter ny kategorisering, nye priser og fordeling på emner
- Kandidater med avlagt gradsgivende utdanning utgår
- Grader fullføring beregnes basert på verdien av en student fullført på normert tid $(5/6 * 50\ 000) * \text{antall studenter fullført på normert tid}$
- Utveksling utgår
- Doktorgrader videreføres som før

Tabell 2a: endring åpen ramme per fakultet

	Gammel modell					Ny modell				Endring
	Poeng	Utvexling	Grader	Doktorgrade	Sum	Poeng	Gjennomfør	Doktorgrade	Sum	
HF	80 443	4 429	15 369	4 158	104 400	100 525	9 313	4 190	114 027	9 628
MN	109 317	4 147	27 121	18 710	159 295	151 773	14 625	18 855	185 253	25 958
MED	179 580	2 381	46 805	34 302	263 068	210 565	6 344	34 567	251 476	-11 593
SV	99 048	8 256	25 812	7 623	140 739	130 034	23 906	7 682	161 622	20 883
JUS	68 982	6 453	22 820	1 386	99 640	78 860	8 469	1 397	88 725	-10 914
PS	89 333	3 299	20 653	8 316	121 600	92 365	11 219	8 380	111 964	-9 637
KMD	50 192	911	13 662	1 732	66 497	34 335	4 438	1 746	40 518	-25 979
	676 895	29 875	172 243	76 227	955 239	798 457	78 313	76 816	953 585	-1 654

Tabell 2b: endring åpen ramme per fakultet per komponent

	Endring				
	Poeng	Grad/gj.f.	Utvexling	Doktorgr.	Sum
HF	20 081	-6 057	-4 429	32	9 628
MN	42 457	-12 496	-4 147	145	25 958
MED	30 985	-40 461	-2 381	265	-11 593
SV	30 986	-1 906	-8 256	59	20 883
JUS	9 878	-14 351	-6 453	11	-10 914
PS	3 032	-9 434	-3 299	64	-9 637
KMD	-15 857	-9 224	-911	13	-25 979
	121 562	-93 929	-29 875	589	-1 654

Tabell 2a og b viser at alle fakulteter får endringer i volumet på sin åpne ramme. Positivt endringstall i tabellen betyr at åpen ramme går opp og fakultetet blir mer resultatutsatt på utdanningsiden enn i den gamle modellen. Negativt tall betyr at finansieringen er mindre resultatutsatt en tidligere. Denne endringen i åpen ramme vil føre til motsatt justering på basis, slik at endring i åpen ramme ikke fører til en endring på den samlede rammen til fakultetet.

I 2025-budsjettet vil åpen ramme for 2024 justeres opp med LPK og det vil bli beregnet en realendring basert på endring i studiepoeng, gjennomføring og avlagte doktorgrader fra 2022 til 2023. Foreløpig beregning er vist i tabell 3.

Tabell 3: foreløpig beregnet åpen ramme 2025

	Open ramme 2024	LPK	Aktivitetsendring					Open ramme 2025
			Studiepoeng	Doktorgrader	Gj.f. endring	Gj.f. nivå	Sum	
HF	114 027	4 105	-1 649	1 809	950	0	1 110	119 242
MN	185 253	6 669	5 303	7 235	-175	0	12 363	204 286
MED	251 476	9 053	3 077	-6 873	614	0	-3 182	257 347
SV	161 622	5 818	2 531	0	-524	0	2 007	169 447
JUR	88 725	3 194	1 427	-723	1 035	0	1 738	93 657
PS	111 964	4 031	330	-3 979	-1 225	0	-4 874	111 120
KMD	40 518	1 459	1 197	723	-57	0	1 863	43 840
Sum fak	953 585	34 329	12 215	-1 809	618	0	11 024	998 939
UiB felles	353 424	12 723	5 671	-603	-287	-2 311	2 469	368 616
Sum UiB	1 307 009	47 052	17 885	-2 412	331	-2 311	13 494	1 367 555

Forskning - hovedtrekk

På forskning har utvalget anbefalt ordninger og laget beregningseksempler. Insentivatsene både for prosjekter og fakultet blir brukt slik utvalget har skissert i eksemplene. Det legges derimot opp til å fravike anbefalingene noe på hvilke år som brukes som beregningsgrunnlag og forslaget om at insentivmidlene splittes via eiersted og deltakersted vurderes nærmere.

For øvrig følges utvalgets innstilling. Det jobbes videre med en overgangsordning som skal sikre at nåværende prosjekter ikke taper på endringen.

Forskning – justering av lukket ramme og ny forskningsindikator

Indikatorene som ligger til grunn for lukket ramme vil bli justert i den nye modellen. Følgende vil skje med budsjettet til UiB:

- Lukket ramme for 2024 vil bli gjort om til ramme
- Lukket ramme vil fra og med 2025 inngå i rammen til UiB og justeres med LPK og kutt som vanlig

Som tabell 4 viser er det omtrent 283 mill. kroner som blir lagt inn i basis for UiB.

Tabell 4: lukket ramme for 2024 UiB samlet

Lukket ramme	2024
Publikasjon	82 836
EU	113 200
NFR+RFF	50 112
BOA	36 556
	282 705

Utvalget har foreslått en ny forskningsindikator som vil forsterke BOA-aktivitet med satser som vist i tabell 5. Forsterkningen til prosjekt er tenkt å erstatte dagens toppfinansieringsordning og forsterkning til fakultet er tenkt som en intern erstatning for bortfallet av lukket ramme. Tabellen viser for eksempel at aktivitet for et ERC-prosjekt vil bli belønnet med 20 øre per krone EU-aktivitet til prosjektet og 40 øre til fakultetet.

Tabell 5: satser forskningsindikator

Pris 2024	Prosjekt	Fakultet	Sum
ERC	0,200	0,400	0,600
Annen EU	0,075	0,150	0,225
SFF	0,125	0,250	0,375
SF/FME/FKB	0,100	0,200	0,300

I utvalget sin rapport står det: «Etter utvalgets oppfatning bør en framtidig modell samkjøre disse ordningene slik at utbetaling gjøres etter samme prinsipper både til fakultetene og prosjektene.» Dette innebærer at det bør brukes samme datagrunnlag (årstall og type aktivitet) og utbetalingstidspunkt. Det står videre: «Samtidig anbefales en modell der utbetaling gjøres til avdelinger der aktiviteten finner sted å være mer i tråd med modellens intensjoner framfor en modell der midlene utbetales til prosjekteier/koordinator.»

Slik ordningene er i dag er det følgende data, mottaker og utbetalingstidspunkt som gjelder:

- Lukket ramme. Budsjettrammen til fakultetene beregnes basert på indikatorene to år tilbake i tid. For eksempel ble lukket ramme for MED i 2023 beregnet på MED sin regnskapsførte BOA-aktivitet for regnskapsåret 2021.
- Toppfinansiering. Prosjekteier får utbetalt forsterkning etterskuddsvis, basert på regnskapsført aktivitet inneværende år, en eller to ganger i året. Andre samarbeidende enheter får dermed ikke forsterkning basert på sin regnskapsførte aktivitet, alt går til prosjekteier. For eksempel ble toppfinansiering for 2023 basert på

regnskapsført aktivitet for 2023 og utbetalt en eller to ganger i løpet av regnskapsåret 2023.

Midlene fra lukket ramme – og som nå delvis erstattes av fakultetsdelen i forskningsinsentivene – brukes av fakultetene til ordinær drift som lønn, husleie og annet. Dette er faste kostnader og kravet til forutsigbarhet må veie tungt.

Midlene fra toppfinansiering – og som nå blir prosjektdelen – brukes som egeninnsats i prosjektene. Dette er prosjektkostnader i henhold til kontrakt og fremdrift. Også her er forutsigbarhet viktig. I tillegg må midlene være tilgjengelig når de skal brukes, de er mer tidskritiske siden prosjektene kan ha kort levetid.

I avsnittene under vil ulike alternativer for samkjøring presenteres, der det er både fordeler og ulemper ved alle metodene.

Alternativ 1: bruke regnskapsdata og samme periode: Prosjekt og fakultet får utbetalt forsterkning for regnskapsført aktivitet for forrige år (uttelling i 2025 blir basert på regnskap 2024).

- Fakultetet får belønningen nærmere innsatsen – insentiveffekten blir sterkere
- Ordningene samkjøres
- Fakultetet sine regnskapstall er ikke klare før budsjettåret begynner. For eksempel for budsjettåret 2025 er ikke grunnlaget klart før regnskapet for 2024 er avsluttet i januar 2025. En avregning på begynnelsen av året vil være nødvendig og det vil bidra til usikkerhet rundt finansiering og finansieringsbehov.
- Prosjektet får utbetalt midler lenger etter innsatsen og kanskje etter at prosjektet burde være avsluttet.

Alternativ 2: bytte til budsjett og samme tidsperiode: Prosjekt og fakultet får utbetalt midler basert på budsjettet aktivitet/kontraktsfestet tildeling over forventet levetid.

- Budsjettet aktivitet for fakultetene er kjent innen rimelig tid
- Ordningene samkjøres
- Budsjett er nesten aldri helt lik regnskapsført aktivitet og bruk av budsjett vil gjerne ikke oppleves som riktig.
- Dersom en avregningsrutine basert på regnskapsført aktivitet innføres for å sørge for at det er riktige tall vil dette kunne bidra til usikkerhet rundt finansiering og finansieringsbehov. Administrasjon av ordningen vil også være større enn i dag.
- Kvaliteten på prosjektbudsjettene er varierende og det kan være vanskelig å fange opp deltakende fakulteter, slik at forkingsindikatoren kan fordeles på alle deltakende stedkoder

Om en fraviker ønsket om større grad av samkjøring er et alternativ 3 å la forskningsindikator for fakultet følge samme metode som dagens lukket ramme og forskningsindikator prosjekt følge samme metode som dagens toppfinansiering. Altså samme grunnlag som i dag.

Det som bør være styrende for hvilken metode som legges til grunn er følgende:

- At insentiveffekten oppnås – at insentivene kommer i rimelig tid og er beregnet på en måte som oppfattes rettferdig.
- Transparens i data og metode som benyttes – er de enkle å finne frem til/i og lett å reprodusere i ettertid?

- Tidsbruk og kompleksitet for oppfølging av ordningen – blir samlet sett det mer eller mindre tidkrevende enn det er i dag?
- Forutsigbarhet – vil endring i metode øke eller redusere usikkerhet rundt finansieringen både for fakultetene, prosjektene og finansieringsbehovet for UiB felles?

Etter en gjennomgang av alternativer for samkjøring av ordningene er det vanskelig å se for seg at justeringer i forhold til dagens ordninger samlet sett vil bli en forbedring. I denne vurderingen veier det tungt at det i strammere tider blir større press på økonomien til enhetene ved UiB og det er viktig med så forutsigbar finansiering som mulig. I strammere tider vil også god ressursbruk være viktig, det er ikke ønskelig å innføre ordninger som tar mer tid å administrere enn i dag. Samtidig er det en avveining av hvordan tidspunkt for utbetaling påvirker insentiveffekten og hvordan insentiveffekten påvirkes av ønsket om at det er riktige og etterrettelige tall som legges til grunn for beregningen av forskningsindikatoren.

Det legges til grunn for budsjett 2025 og fremover at forskningsindikator fakultet videreføres etter samme prinsipper som lukket ramme. Forskningsindikator prosjekt videreføres hovedsakelig etter samme prinsipper som dagens toppfinansiering. Utvalget sitt forslag om at det er enheten som har aktivitet som mottar forsterkningen, ikke prosjekteier som i dag, vurderes nærmere frem mot et endelig forslag i styresaken om budsjett 2025. Under kommer en beskrivelse av justering i rammen til fakultetene og hvordan ordningene vil bli fremover.

Forskningsindikator fakultet (fakultetsdel)

Forskningsindikator fakultet skal erstatte deler av den lukkede rammen til fakultetene, resten av lukket ramme legges til basis. For fakultetene betyr det at rammen for 2024 beregnes på nytt og fordelingen mellom basis og forskningsindikator skjer basert på dette. Forskningsindikator fakultet vil bli gitt som rammebudsjett i hovedfordelingen hvert år.

Grunnlaget for å beregne forskningsindikator fakultet er regnskapsført aktivitet to år før, slik at i budsjett 2025 vil grunnlaget være regnskapstall for 2023. Det er regnskapsført aktivitet for de prosjektypene beskrevet tidligere i denne saken og i utvalget sin rapport som er grunnlaget, fordelt på det fakultetet som har den regnskapsførte aktiviteten.

Ved etablering av et utgangspunkt i 2024-rammen burde det dermed være 2022-tall som skal legges til grunn, noe utvalget gjorde i sin rapport. Dette vil vise et aktivitetsnivå som er representativt for årene fremover og gir et godt bilde av finansieringsbehovet. KD har på sin side brukt snitt for årene 2020-2022 for å beregne lukket ramme som tilføres UiB sin ramme med følgende begrunnelse: «Utteljinga i 2024 er berekna basert på eit treårig gjennomsnitt, slik at ikkje tilfeldige variasjonar i dei årlege resultata skal gi utslag i det varige løyvingsnivået for institusjonane framover» (Orientering om statsbudsjett 2024 for universitet og høgskular). Det samme gjelder også for fakultetene internt på UiB, store variasjoner mellom år kan slå ut på det varige nivået på det som blir lagt til henholdsvis basis og utgangspunktet for forskningsindikator fakultet. For å dempe tilfeldige variasjoner og bruke likt grunnlag som KD, legges det opp til at det er snitt for perioden 2020-2022 som benyttes. Dette blir da også en endring fra beregningene inntektsfordelingsutvalget har brukt.

Tabell 6a viser aktiviteten i 2022 sammenlignet med snittet for 2020-2022 og det er tydelig at det er relativt høy aktivitet i 2022 sammenlignet med de foregående årene, som reflekterer økende BOA-aktivitet i perioden. Samlet er snittet i perioden 29 mill. kroner lavere enn 2022. I tabell 6b vises utgangspunktet beregnet på begge grunnlag. Dette viser at valg av

grunnlagsdata betyr en del for størrelsen på forskningsindikator (og dermed basis). Sammenligningen viser nesten gjennomgående at fakultetene vil få en lavere forskningsindikator ved å bruke snittall, og dermed høyere basis. Unntaket er JUS, der det er snakk om relativt lavt beløp.

Tabell 6a: aktivitet regnskapsført aktivitet

Aktivitet	2022	Snitt 20-22	Differanse
11 HF	22 250	22 377	127
12 MN	101 837	91 132	-10 705
13 MED	74 079	64 843	-9 235
15 SV	30 386	23 274	-7 112
16 JUS	0	296	296
17 PS	12 693	10 434	-2 258
18 KMD	26	9	-17
34 UM	701	234	-467
	243 993	212 599	-29 372

Tabell 6b: utgangspunkt forskningsindikator fakultet

Indikator	2022	Snitt 20-22	Differanse
11 HF	5 730	5 686	-44
12 MN	24 842	22 781	-2 062
13 MED	17 034	14 858	-2 175
15 SV	7 366	5 692	-1 674
16 JUS	0	44	44
17 PS	3 161	2 760	-401
18 KMD	4	1	-3
34 UM	106	35	-71
	60 264	51 858	-6 384

Ved å bruke snittall vil fordelingen av basis og forskningsindikator fakultet bli som vist i tabell 7. Det summerer seg til lukket ramme gitt i budsjettfordelingen for 2024.

Tabell 7: fordeling av lukket ramme 2024 på basis forskningsindikator fakultet

	Basis	Indikator	Sum
HUM	15 470	5 686	21 156
MN	61 917	22 781	84 698
MED	38 996	14 858	53 855
SV	15 795	5 692	21 487
JUS	3 168	44	3 212
PS	10 686	2 760	13 446
KMD	1 079	1	1 080
UM	4 325	35	4 360
sum	151 437	51 858	203 295

Når basis er høyere, vil den konkurranseutsatte delen av finansieringen til fakultetene bli mindre og usikkerheten lavere for fakultetene. Det betyr på den andre siden at finansieringen av forskningsindikator fakultet for 2024 er satt for lavt og at den i 2025-fordelingen må finansieres opp til dagens nivå. Foreløpig beregning av indikatoren for 2025 vises i tabell 8, der endringen som fremkommer er endring i resultater fra snitt 20-22 til 2023. Det viser en endring, ut over LPK, på 8,3 mill. kroner som må finansieres av UiB felles.

Tabell 8: foreløpig beregning av forskningsindikator fakultet

	Fakultetsind. 2024	LPK	Aktivitetsendring					Sum	Fakultetsind. 2025
			ERC	Annen EU	SFF	SFI+			
11 HF	5 686	205	-168	-936	1 409	95	400	6 290	
12 MN	22 781	820	490	1 237	-2 027	1 297	997	24 598	
13 MED	14 858	535	-1 448	-354	240	1 013	-550	14 844	
15 SV	5 692	205	4 343	400	-63	1 022	5 702	11 599	
16 JUS	44	2	0	88	0	0	88	134	
17 PS	2 760	99	982	210	194	8	1 394	4 254	
18 KMD	1	0	0	169	0	0	169	170	
34 UM	35	1	0	121	0	0	122	158	
	51 858	1 867	4 198	936	-246	3 434	8 322	62 046	

Forskningsindikator prosjekt (prosjektandel)

Som beskrevet tidligere legges det opp til at forskningsindikator prosjekt føres etter samme metode som dagens toppfinansiering. I praksis vil det bety at mottaker vil få overført midler til indikatoren i regnskapet, basert på inneværende års aktivitet. Utbetalingen skjer etterskuddsvis, halvårlig for EU/ERC og årlig for SFF/ SFI+. Det vurderes å avvike fra utvalget sitt forslag ved å la prosjekteier være mottaker av midlene, ikke stedet der aktiviteten ble ført.

Eksisterende prosjekter vil med den nye forskningsindikatoren få lavere forsterkning enn det som var forutsatt under toppfinansieringsordningen. Det arbeides med en overgangsordning som skal sørge for at disse prosjektene får den finansieringen som var forutsatt ved etablering av prosjektet. Det er ønskelig å unngå å ha to parallelle ordninger helt til de gamle prosjektene er avviklet. Noen av prosjektene har levetid på 10 år og det er administrativt krevende å følge opp to ordninger samtidig. Prosjekter som er registrert i BOAPRO med kontraktsdato før 1.1.2025 vil inngå under gammel toppfinansieringsordning.

Finansiering av toppfinansieringsordningen fra budsjettfordelingen for 2024 videreføres og vurderes oppjustert for å dekke både forskningsindikator prosjekt og en overgangsordning for prosjekter etablert under den gamle ordningen. Behovet vurderes frem mot vedtak av budsjett i oktober.

Forskningsinsentiver Marie Curie

For Marie Curie-prosjekter har det vært en ordning med en lønnskompensasjon for å dekke mellomlegg mellom norsk lønn og europeisk lønn for rekrutteringsstillinger. Ordningen er behovsprøvd og det blir gitt midler etter søknad. Behovet for en slik lønnskompensasjon har vært størst ved lav eurokurs. Når eurokursen nå er høy, er behovet lavere.

Marie Curie-prosjekter omtales og vurderes ikke spesifikt i utvalgets rapport, men det nevnes at det eksisterer en ordning det for noen prosjekter kan søkes ekstra støtte. Marie Curie-prosjekter vil få samme insentiv som EU-prosjekter, 7,5 %.

Det legges opp til å endre dagens lønnskompensasjonsordning til en valutarisikodemping for Marie Curie-prosjekter Det vil bli utarbeidet en rutine for dette i forbindelse med budsjett 2025.

Rekrutteringsstillinger

Målet er at alle 571 rekrutteringsstillinger skal bli midlertidige og fordeles i de årlige budsjettfordelingene. Med midlertidig finansiering i 4 år vil det bety omtrent 142 stillinger (1/4) som blir midlertidig fordelt hvert år. I budsjett for 2025 vil antall midlertidige stillinger oppjusteres og frem til og med 2028-budsjettet vil dette fortsette til alle stillingene er midlertidige.

Det legges opp til at øremerking til MNT /IKT-stillinger videreføres, men at definisjonen av en slik stilling gjøres bredere.

Satsen for rekrutteringsstillinger nedjusteres i 2025 med kutt, på lik linje med resten av universitetsøkonomien.

Småfag

Det skal innføres en småfagsordning for å gi økonomisk støtte til å kunne videreføre eksisterende småfag.

Et småfag er i inntektsfordelingsutvalget definert som

- Det står ansvarlig for et bachelorprogram innenfor faget
- Det skal tilbys en tydelig vei til mastergrad og bachelorgrad innen samme fag
- Gruppen fast ansatte professorer og førsteamanuenser som underviser på faget er maks fire
- Faget bør være hovedsakelig disiplinært, ikke stor grad av tverrfaglighet

Presisering innen definisjonene over, og hvilke fag som kvalifiserer til å være et småfag, besluttet av universitetsstyret.

Ordningen skal bidra til å opprettholde småfag, ikke bidra til at det gjøres tilpasninger hos fakultetene som fører til at det opprettes nye småfag. Det skal også stilles forpliktelser til mottaker av støtte.

Det pågår en gjennomgang av potensielle småfag, og foreløpige sonderinger viser at dette kan gjelde 8-10 fag og primært fag ved HF. Etter at gjennomgangen er ferdig, vil det ikke komme flere fag til denne ordningen. Det vil bli laget en formell avtale med fakultetet som har småfaget, som også regulerer at denne varige bevilgningen kan trekkes tilbake hvis kriterier i avtale ikke opprettholdes.

Det vil utarbeides en plan om å bevilge midler til fakulteter med småfag som strekker seg over flere budsjettår og det er usikkert om dette vil ha budsjetteffekt for 2025. Støttebeløpet per småfag må fastsettes.

Tverrfakultære satsinger

For å møte utfordringer med å utvikle langsiktige tverrfakultære studieprogrammer, har utvalget beskrevet en ordning som er ment å gjelde nye studieprogrammer som opprettes som et samarbeid mellom flere fakulteter. Eksisterende tverrfakultære programmer og samarbeid mellom institutter på samme fakultet omfattes ikke.

Det skal inngås en avtale mellom ledelsen ved UiB og de samarbeidende fakulteter/institutter som minimum skal regulere følgende:

- Forventninger til programmene
- Arbeidsdeling mellom partene
- Økonomiske forhold
- Hvordan evalueringene skal foregå

Det anbefales at programmene som mottar slik støtte evalueres etter en stund, for eksempel fem år. Da kan resultatet være at programmet vurderes å kunne ekspanderes til å være bærekraftig uten fortsatt støtte, det anses som en suksess, men trenger fremdeles støtte, eller det strever med rekruttering og gjennomføring og besluttet nedlagt. Tilsettinger er permanente og hvem som bærer risikoen når støtten eventuelt opphører avklares i avtalen, det er naturlig at det er fakultetene, ikke UIB sentralt.

Den økonomiske støtten er at fakultetene beholder alle studiepoenginntekter programmet genererer, ikke 75 % videreføring som ved andre studiepoenginntekter. Den resterende 25 % av studiepoenginntektene vil tilføres fakultetene på øremerket avsetning så lenge programmet er inne under denne ordningen.

Det er per dags dato ikke programmer som er aktuelle for tildeling i budsjettet for 2025.

Internhusleie

Inntektsfordelingsutvalget hadde også som mandat å se på UiBs internhusleiemodell og poster for fellesformål. Det er satt ned en egen arbeidsgruppe som skal gå gjennom husleiemodellen (jf. sak 47/24). Endringsforslag fra arbeidsgruppen blir lagt frem våren 2025 i egen styresak med mål om at foreslåtte endringer vil få budsjetteffekt fra 2026. Dagens modell legges til grunn for budsjett 2025.

Øremerkede tiltak

Det vil være en gjennomgang av poster for fellesformål i 2025, men i budsjett for 2025 vil hovedføringen være at disse justeres med LPK og statlige kutt som er i tråd med utvalgets anbefalinger.

04.09.2024/Gry Flatabø/ Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug (avd.dir.)